

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช.ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561¹

โชติ ชื่นนิรันดร์²

จากการศึกษาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ตั้งแต่ความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบกับมาตรการกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. พบว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริต พ.ศ. 2561 มีมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดย กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตเป็นผู้ตรวจสอบ โดยมีอำนาจและหน้าที่ได้สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาผู้ ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ใดมีพฤติการณ์ ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่ หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือ กฎหมาย หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ได้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริต ต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ที่ในการยุติธรรม นอกจากนั้นยังมีการกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยื่นบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตร ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบ ทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลต่อสาธารณะ นอกจากนั้นหากกรณีพบว่ากรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อ บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง มีการตรวจสอบด้วยกัน 2 วิธี วิธีที่ 1 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกของทั้งสองสภา จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มี โดยยื่นต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐาน ตามสมควร วิธีที่ 2 โดยภาคประชาชน โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 20000 คน มีสิทธิเข้าชื่อ กล่าวหาโดยยื่นต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภามีเหตุอันควรสงสัยว่า

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช.ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ จรัส เล็งวิทยา และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนียผล และรองศาสตราจารย์จตุพร วงศ์ทองสรรค์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสงขลา) คณะ นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มีการกระทำผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระตาม กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2561 มาบังคับใช้เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันให้มากที่สุด แต่ก็พบว่ากฎหมายฉบับนี้ก็ยังคงมีบทบัญญัติในบางมาตราที่ยังคงต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมอยู่ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช.ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 โดยศึกษาเฉพาะกรณีการพิจารณาคดีในชั้นศาล โดยมีประเด็นปัญหา ดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาที่หนึ่งปัญหาเกี่ยวกับที่มาของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

สำหรับที่มาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ซึ่งผู้ที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มาจากการสรรหาและเป็น ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชีเศรษฐศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่ง อย่างใด ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 9 ซึ่งมีจำนวน 9 คน โดยที่กฎหมายกำหนดให้เป็นผู้ที่มีความรู้ทางกฎหมายไว้ 2 ข้อ คือ มาตรา 9 วรรคสอง (1) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดี ผู้พิพากษา อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้ว ไม่น้อยกว่าห้าปี และ(5) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพโดย ประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อและ ได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น และเมื่อได้คณะกรรมการสรรหาได้ดำเนินการ สรรหาแล้ว ผู้ได้รับการสรรหาจะต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการ แต่หากในกรณีที่ วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหารายใด ให้ดำเนินการสรรหาบุคคลใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอ ต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบใหม่อีกครั้ง

แต่ทั้งนี้จะเห็นว่า ในมาตรา 9 นี้กฎหมายไม่ได้มีการกำหนดว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ซึ่งได้มาจากการสรรหานี้จะต้องเป็นผู้มีความรู้ในแต่ละด้านจำนวนกี่คน ซึ่งการที่กฎหมายไม่ได้มีการกำหนดไว้ให้แน่ชัดนั้น อาจทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มาจากตำแหน่งผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจหรือตำแหน่งอื่นที่ไม่ใช่ผู้ที่มีความรู้ทางกฎหมายมากกว่า ทั้ง ๆ ที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จำเป็นต้องใช้คนที่มี ความรู้ทางด้านกฎหมายเป็นอย่างมาก เนื่องจาก ป.ป.ช. เป็นองค์กรอิสระที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดไว้ให้ชัดเจนว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช.จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านใดจำนวนกี่คน

ประเด็นปัญหาที่สองปัญหาเกี่ยวกับการจัดลำดับการพิจารณาคดี

ในกรณีการจัดลำดับการพิจารณาคดี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 75 วรรคสี่ บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสำนวนการไต่สวนตามลำดับที่ได้รับสำนวนนั้น แต่ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเรื่องใดกระทบถึงประโยชน์ของรัฐหรือประชาชนอย่างร้ายแรง จะหยิบยกขึ้นพิจารณาก่อนก็ได้” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าว จะเห็นได้ว่า กฎหมายให้ดุลพินิจแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการพิจารณาคดี ซึ่งสามารถพิจารณาเรื่องที่มาก่อนได้ หากกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเรื่องใดกระทบถึงประโยชน์ของรัฐหรือประชาชนอย่างร้ายแรง ซึ่งโดยปกติแล้วคดีที่เข้าสู่ ป.ป.ช. นั้น ย่อมเป็นคดีที่เปี่ยมคดีที่อย่างร้ายแรงทั้งนั้น ซึ่งการที่กฎหมายกำหนดไว้เช่นนี้อาจทำให้เกิดช่องว่างของกฎหมาย อันทำให้เกิดความล่าช้าในการพิจารณาคดีได้ ดังนั้น จึงควรมีการบัญญัติให้มีการลงมติโดยยึดหลักเสียงข้างมากในการหยิบยกคดีที่มาก่อนมาดำเนินการ

ประเด็นปัญหาที่สามปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในกรณีความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เนื่องด้วยอำนาจของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 267 ได้กำหนดให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญขึ้นและทราบถึงความมุ่งหมายและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเป็นอย่างดี เป็นผู้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวทั้ง 10 ฉบับ ซึ่งหนึ่งในสิบฉบับนี้ คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ได้บัญญัติหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ในมาตรา 28 โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่และภารกิจหลักที่ต้องปฏิบัติ คือ ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐรั่วไหลผิดปรกติ กระทบความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน จึงจะเห็นได้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช.ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญตั้งแต่รับเรื่องร้องเรียนเพื่อดำเนินการไต่สวนและวินิจฉัยผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการกองขึ้นไป รวมทั้งดำเนินการกับผู้ที่เกี่ยวข้องกระทำความผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว แต่กฎหมายกลับไม่ได้ระบุความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้

แต่ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 กลับพบว่า กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้มีการบัญญัติไว้ถึงความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากมีการกระทำการอันเป็นความผิดที่เกี่ยวกับการทุจริต จะต้องรับโทษอย่างไร และสมควรที่จะต้องรับโทษที่สูงกว่าปกติทั่วไปหรือไม่ ซึ่งการที่กฎหมายไม่ได้มีการบัญญัติไว้เช่นนี้ อาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้ ซึ่งเรื่องดังกล่าวนี้เป็นเรื่องสำคัญที่อาจทำให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความไม่โปร่งใสได้

ประเด็นปัญหาที่สืบปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดระยะเวลาในการคืนสำนวนคดีสำคัญของ ป.ป.ช.

กรณีการกำหนดระยะเวลาในการคืนสำนวนคดีสำคัญของ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนและวินิจฉัยความผิดในทางอาญา กรณีกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม รวมถึงการพิจารณา “ส่งเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ ที่มีใช้ความผิดร้ายแรงให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไปก็ได้” ตามมาตรา 28 ในทางปฏิบัติ นั้น สำหรับกระบวนการหลังจาก ป.ป.ช. รับสำนวนคดีไว้ จะมีการตรวจสอบ และไต่สวน โดยจะมี กรรมการ ป.ป.ช. ที่รับผิดชอบสำนวนคดี และร่วมทำงานเป็นคณะ เพื่อมีมติร่วมกัน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนตั้งแต่การไต่สวนจนกระทั่งส่งสำนวนการไต่สวนให้อัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 92 แต่เมื่อพิจารณาในกรณีของการส่งสำนวนคืนไปยังพนักงานสอบสวนนั้น กลับพบว่ากฎหมายไม่ได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องดำเนินการเพื่อคืนสำนวนภายในระยะเวลาที่วัน ประกอบกับระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และกรอบระยะเวลาดำเนินการและรายงานผลของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2564 ก็ไม่ได้ระบุไว้เกี่ยวกับระยะเวลาในการคืนสำนวนคดีสำคัญของ ป.ป.ช. อย่างเช่นในกรณีการขอคืนสำนวนคดีเว็บพนันออนไลน์ สน.เตาปูน ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหนังสือเรียกสำนวนการสอบสวนคดีอาญาที่ 724/2566 ในส่วนของสำนวนการสอบสวน เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายกับผู้ต้องหาจำนวน 14 คน (ผู้ต้องหาที่ 1-3, 12-14, 20-26 และ 61) เพื่อดำเนินการเอง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 66 ซึ่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล (บช.น.) ได้ส่งหนังสือถึงเลขฯ ป.ป.ช. เพื่อขอรับสำนวนคืนมายังพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินการต่อไปตามกฎหมาย แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่มีการส่งสำนวนการสอบสวน คดีนี้กลับคืนมายังพนักงานสอบสวน และไม่มีกำหนดว่าจะสามารถคืนสำนวนให้ได้เมื่อไหร่

การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ไม่ได้มีการบัญญัติไว้ถึงระยะเวลาในการคืนสำนวนคดีไปยังพนักงานสอบสวนหลังจากที่ได้รับหนังสือเพื่อขอรับสำนวนคืนกลับนั้น อาจเป็นเหตุให้ในการสอบสวนผู้ต้องหาในความผิดอาญาต้องหยุดชะงัก และหากทอดเวลาเนิ่นช้าออกไป มีแต่จะก่อให้เกิดความเสียหายในการบังคับใช้กฎหมาย กระทบต่อกระบวนการยุติธรรม และอาจเป็นเหตุให้พยานหลักฐานซึ่งใช้พิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาสูญหายหรือถูกทำลายไป รวมทั้งหากเกิดกรณีมีเหตุที่ผู้ต้องหาหลบหนีได้ ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดมาตรฐานของระยะเวลาในการคืนสำนวน ไปให้พนักงานสอบสวนด้วย หากผู้ต้องหาคนดังกล่าวมีความผิดอื่นที่ไม่ได้อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

จากการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เมื่อศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะคือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับที่มาของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 9 จากเดิมที่บัญญัติว่า

มาตรา 9 บัญญัติว่า “คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ด้วย

(1) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลปกครอง ชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(2) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(3) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(4) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์

(5) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพโดยประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่สิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อและได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น

(6) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(7) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (1) (2) (3) (4) หรือ (6) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี

การนับระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหาแล้วแต่กรณี”

แก้ไขเป็น “คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปราม การทุจริต และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลปกครอง ชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี จำนวน 3 คน
 - (2) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่ เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี จำนวน 1 คน
 - (3) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี จำนวน 1 คน
 - (4) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้ว ไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวน 1 คน
 - (5) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพ โดยประกอบ วิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อและได้รับ การรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น จำนวน 1 คน
 - (6) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การ บัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสิบปี จำนวน 2 คน
 - (7) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (1) (2) (3) (4) หรือ (6) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี
- การนับระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหาแล้วแต่กรณี”

2. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดลำดับการพิจารณาคดี

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 75 จากเดิมที่บัญญัติว่า

มาตรา 75 บัญญัติว่า “เมื่อดำเนินการไต่สวนเสร็จแล้ว ให้จัดทำสำนวนการไต่สวนเสนอประธานกรรมการ โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อและตำแหน่งหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหา
- (2) เรื่องที่ถูกกล่าวหา
- (3) ข้อกล่าวหา คำแก้ข้อกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการไต่สวน
- (4) เหตุผลในการพิจารณาวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (5) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง

(6) สรุปความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังกล่าวหา

ให้มีการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาสำนวนการไต่สวนเพื่อมีมติโดยเร็ว ซึ่งต้องนำเสนอต่อที่ประชุมไม่ช้ากว่าสามสิบวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับสำนวนการไต่สวน เว้นแต่จะได้มีการนัดหมายให้มีการประชุมทุกวันอยู่แล้วและมีเรื่องอื่นค้างพิจารณาอยู่

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการจัดทำรายงานการไต่สวนเบื้องต้นด้วยโดยอนุโลม

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสำนวนการไต่สวนตามลำดับที่ได้รับสำนวนนั้น แต่ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเรื่องใดกระทบถึงประโยชน์ของรัฐหรือประชาชนอย่างร้ายแรง จะหยิบยกขึ้นพิจารณาก่อนก็ได้”

เห็นควรเพิ่มวรรค 5 ดังนี้

“ตามความวรรคสี่ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเรื่องใดกระทบถึงประโยชน์ของรัฐหรือประชาชนอย่างร้ายแรง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาคดีดังกล่าวตามเสียงข้างมากที่เห็นชอบ”

3. ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

เดิมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไว้ในหมวด 11 ว่าด้วยบทกำหนดโทษ คงบัญญัติไว้แต่บทกำหนดโทษของเจ้าหน้าที่รัฐไว้อย่างกว้าง ๆ

เห็นควรเพิ่มมาตรา 175/1 ดังนี้

“ในกรณีเป็นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในหมวดนี้ ให้ถือว่าเป็นการกระทำ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หากเป็นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใด เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นเป็นการตอบแทนในการที่จะจงใจหรือได้จงใจ หรือกระทำความผิดอื่นใดในหมวดนี้ โดยวิธีอันทุจริตหรือผิดกฎหมายหรือโดยใช้อิทธิพลของตน ให้กระทำการหรือไม่กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด โดยเจตนา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับหนึ่งล้านบาทแต่ไม่เกินห้าล้านบาท”

4. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดระยะเวลาในการคืนสำนวนคดีสำคัญของ ป.ป.ช.

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 66 จากเดิมที่บัญญัติว่า

มาตรา 66 บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เห็นด้วยกับผลการดำเนินการตามรายงานตามมาตรา 65 หรือมีกรณีเห็นว่าผู้ถูกร้องอาจไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือการดำเนินการนั้นจะไม่

เที่ยงธรรมให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออาจเรียกสำนวนการไต่สวนหรือสอบสวนมาเพื่อดำเนินการได้ โดยจะดำเนินการไต่สวนใหม่ทั้งหมด หรือนำผลการไต่สวนหรือสอบสวนของหน่วยงานของรัฐนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนมาถือเป็นการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้”

เห็นควรเพิ่มวรรคสอง ของมาตรา 66 ดังนี้

“ในกรณีที่ผู้ต้องหามีความผิดอื่นที่เป็นความผิดอาญาร่วมด้วย ให้พนักงานสอบสวนมีหนังสือขอคืนสำนวนไปยังสำนักงานการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาตามหนังสือแล้วเห็นว่าเรื่องดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ ก็ให้ส่งเรื่องคืนพนักงานสอบสวนในบางส่วนเฉพาะที่เกี่ยวกับความผิดทางอาญา ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือขอคืนสำนวนจากพนักงานสอบสวน”

เอกสารอ้างอิง

กาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์. **รวมบทความทางวิชาการของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ชุดที่ 12. ศาลรัฐธรรมนูญกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญ.** กรุงเทพฯ : สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2557.

คณิต ณ นคร. **กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.** พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2561.

จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์. **รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย The Trend of Corruption in Thailand.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2556.

บุญเกื้อ สมนึก. “สถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับหลักนิติธรรม.” **วารสารศาลรัฐธรรมนูญ** 22, 66 (กันยายน - ธันวาคม 2563): 140.

ปณิษฐ์ ปทุมวัฒน์. “อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 : United Nations Convention against Corruption 2003.” **วารสารจุลนิตี** 8, 2 (มีนาคม – เมษายน, 2554): 186.

วิทยากร เชียงกูร. **แนวทางปราบคอร์รัปชันอย่างได้ผล.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สายธาร, 2549.

สกุลกานต์ หนองหาร. “การตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.” **วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,** 2561.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562.

แสวง บุญเฉลิมวิภาส. **รายงานวิจัย เรื่อง การศึกษาพันธกรณีและความพร้อมของประเทศไทยในการปฏิบัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน ป.ป.ช., 2551.